

חבירו! ?

אמר רב אשי: וכי טרפות קא מדמי להדידי? אין אומרין בטרפות — זו דומה לזו. שהרי חותכה מכאן, ומתה. כגון החותך את רגלי הבהמה במקום צומת הגידין, ואילו אם חותכה מכאן, במקום הגבוה מצומת הגידים, וחיה.

אלא, אמר רב אשי: חזינא, אי קופא, ראשה העבה של המחט מצוי לבר לכוון חלל הבהמה, ופיה החד של המחט נעוץ לתוך הכבד, תלינן דודאי נכנסה המחט דרך הוושט, ונקובי נקיב למעיים, ואתאי, ויצאה מהמעיים, ונכנס פיה החד לתוך הכבד. ולכן היא טריפה, משום ניקוב המעיים, שהוא במשהו.

היא מחטא, דאישתכח בסמפונא רבה [הסימפון הגדול] דריאה. אתיזח לקמיה דרבנן טרופאי, לפני הנך רבנן דלעיל, שהטריפו מחט שנמצאת בריאה.

ואילו אי קופא נעוץ לגוי הכבד, ופיה החד מופנה לחלל הבהמה, תלינן שדרך סמפונא נקט ואתאי, שנכנסה דרך הקנה, ועברה לסימפון, וניקבה אותו במקום שאין הנקב מטריף, ומשם יצאה וננעצה בכבד, והרי היא כשירה.

לא אמרו בה הנהו רבנן לא איסור ולא היתר.

והני מילי במחט אלימתא, שהיא עבה ואינה יכולה לנקב בעוביה מלמעלה. אבל במחט קטינתא שיכולה לנקב משני צידיה, לא שנא קופא לגוי לא שנא קופא לבר — נקובי נקיב למעיים, ואתאי, והרי היא טריפה.

ומבאר הגמרא: היתר לא אמרי בה, כשמעתייהו, שהטריפו משום שחששו שמא נכנסה המחט דרך הושט. איסור נמי לא אמרי בה, כיון דבסמפונא רבה אישתכח — אימא סמפונא נקט ואתאי. והיינו, כיון שלא נמצאה המחט כשהיא נעוצה בבשר הריאה אלא נמצאה בתוך הסימפון הגדול, מוכח שדרך הקנה נכנסה ולא דרך הוושט. כי אם נכנסה דרך הוושט, יש לנו לתמוה — מי כוון אותה כך שתכנס לתוך החלל של הסימפון הגדול?

ופרכינן: ומאי שנא דין מחט שנמצאה בכבד ממחט שנמצאת

היא מחטא דאישתכח בחתיכה דכבדא.

בעובי בית הכוסות, שיש בו שתי דפנות, מט-א פנימית וחיצונית, דאמרינן אי ניקב דופן בית הכוסות מצד אחד, שניקבה המחט את הדופן הפנימית ולא ניקבה את החיצונית, הרי היא כשרה בכל ענין, ומשום שהדופן החיצונית מגינה עליה וסותמת את הנקב. ואם ניקבה משני צדין — טרפה. ולא אמרינן דליחזי אי קופא לבר אי קופא לגוי?

סבר מר בריה דרב יוסף למיטרפה.

והיינו, שאם היה דין המחט בבית הכוסות כדין המחט שבכבד, היה עלינו לראות כיצד תחובה המחט בדופן הפנימית של בית

אמר ליה רב אשי: אילו אשתכח בכשרא כהאי גוונא, וכי הוה טריף מר? והיינו, וכי נקובת הכבד טריפה היא? והרי רק אם ניטל כל הכבד הרי היא טריפה! ?

הכוסות.

עכשיו היא מתחילה לנקב. שזוהי הדרך שניתן להכשירה. על אף שבדרך זו אנו תולין שצידה העבה של המחט הוא המתחיל לנקב את הדופן, ולא חזינן "אי קופא לבר אי קופא לגו". ואם כן, יש לנו לברר, מאי שנא מחט שנמצאת בבית הכוסות ממחט שנמצאת בכבד?!

ומשנינן: **אמרי לתרץ, התב, כיון דאיכא אוכלים ומשקים בבית הכוסות, אימא אוכלים ומשקים דחקוה למחט לתוך הדופן, ולכן נתחב בדופן ראשה העב של המחט, ולעולם במקום שאין אוכלין ומשקין הדוחקים את המחט, חזינן אי קופא לבר אי קופא לגו.**

החוא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דכבדא.

הונא מר, בריה דרב אידי — טריף לה: דקסבר נקובי נקיב, שנכנסה דרך הוושט והגיעה לכבד על ידי שניקבה את הוושט או המעינים.

רב אדא בר מניומי — מכשרי: כיון שנמצאה המחט בסמפונא רבא אמרינן: מי מכוונא להכנס בסמפון זה?! אלא, מכך שהגיעה לסימפונא רבה בדיוק, תלינן שדרך הקנה נכנסה, והקנה בהתפצלותו סמוך לריאה הוא סמוך לקנה הכבד, ולכן תלינן שנכנסה מסמפוני הקנה אל סמפוני קנה הכבד, ומשם עלתה לכבד דרך קנה הכבד והגיעה לסימפון הכבד.⁽⁵⁰⁾

אתו, שיילוח לרבינא.

שם היה עוביה של המחט נעוץ בדופן הפנימית וחודרה של המחט נמצא בתוך בית הכוסות, והיינו שהיה "קופא לבר", לכיוון החיצון של בית הכוסות, וחודרה לתוך בית הכוסות, הרי יש לתלות [כמו שאנו תולים במחט שנמצאה בכבד כשקופא לבר] שחדרה המחט, כדרך הנכנסין, לוושט. ומשם היא יצאה לחלל הגוף על ידי שניקבה את הוושט או את המעינים.

ומחלל הגוף, היא הגיעה אל בית הכוסות, וניקבה את שתי הדפנות.

ועתה, נכנס כבר חודה החד של המחט לתוך בית הכוסות, ורק צידה העבה נשאר כשהוא תחוב בדופן הפנימית.

ומכח זאת היה לנו להטריפה, שהרי ניקבה את הוושט או את המעינים, ואת בית הכוסות.

ואין לומר שנכנסה המחט דרך הוושט וירדה לבית הכוסות ועתה היא מתחילה לנקב את הדופן הפנימית בדרכה החוצה, משום שאין דרך ה"קופא", שהיא עוביה של המחט, לנקב.

ומכך שאין אנו אומרים כן, אלא מכשירים בכל ענין, מוכח שבכל אופן שבו מצינו לומר "סימפונא נקט, ועל" כדי להכשירה — אמרינן הכי.

ולכן, הוא הדין כאן, תלינן שנכנסה המחט דרך הוושט והגיעה לבית הכוסות, ורק

50. [עיי' בספר "שיחת חולין" בהרחבה].

אמר להו: שקילו גלימא דטרופאי! והיינו, שחייב המטריף לשלם, ואפילו מהבגד [הגלימה] שעל כתפיו, על הנזק שגרם, שהטריפה שלא כדין, וכתוצאה מכך האכילה לכלבים.

החיא קשיתא, גרעין של תמר, דאישתבח במרה, שנמצא בתוך המרה.

אמר רב אשי: כי הוינן כי רב כהנא אמר: בכגון הא, ודאי דרך סימפונא דכבד נקט, ואתאי. ודאי שנכנס הגרעין דרך הקנה, וממנו הגיע דרך סימפון הכבד אל המרה. שאין אפשרות שהגרעין ינקב את הוושט או המעינים ולצאת משם, ולנקב את המרה, ולחדור אליה דרך הנקב.

אף על גב דלא קא נפקא, שכאשר מנסים להוציא את הגרעין מהסימפון אי אפשר להוציאו משום שהסימפון דחוק - מירבל הוא דרבייל ליה, על ידי נענועי הבהמה במשך ימים רבים הוא נדחק לסימפון!

והני מילי בגרעין דדיקלא. אבל בגרעין דזיתא — מיבזע בזע. שהרי הוא מנקב כמחט, ומאן דמטריף במחט, מטריף גם בגרעין של זית.

אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמה של הריאה בשם "ריאה"?

משום שהיא מאירה את העינים.

איבעיא להו: הא דאמרינן שהריאה עוזרת לראיה, האם כוונת הדברים היא לאכילה, שהאוכל בשר ריאה ראייתו משתפרת, או על ידי סמנין, שהנוטל סמנין המאירים את העינים ומערבן עם בשר הריאה, הרי אף היא עוזרת בעירובה עם הסמנין לשיפור

הראיה?!

תא שמע: דאמר רב הונא בר יהודה: אוזא נמכר בזוזא, וריאה דידה, המעורבת בסמנין, נמכרת בארבעה זוזים.

ואי סלקא דעתך לאכילה של הריאה כשלעצמה אמרינן שהיא מאירה את העינים, אמאי איצטריך לקנות את הריאה בארבעה זוזים? לינקט אוזא שלם בזוזא, וליכול? אלא מוכח, שרק על ידי עירובה של הריאה עם סמנין היא מאירה את העינים, ולכן כשהיא מעורבת עם הסמנין שוויה הוא ארבעה זוזים.

תו איבעיא להו: אינקבה ריאה — היכא, במקום, דממשמשא ידיה דטבחא. האם תלינן את הנקב במישמוש הטבח, ומכשירים אותה, או לא תלינן?

רב אחא בר נתן אמר: תלינן.

מר זוטרא בריה דרב מרי אמר: לא תלינן.

והלכתא — תלינן.

אמר רב שמואל בריה דרבי אבהו: אבא, מרישי כלי [מראשי הדרשנים המשמיעים לציבור את דבריו] דרפרם הוה, ואמר — תלינן!

אמרוה להא מילתא קמיה דמר זוטרא בריה דרב מרי — ולא קבלה!

אמר רב משרשיא: כוותיה דאבוח דאבא, רב אחא, מסתברא. דהא תלינן בזאב שבא ונטל בני מעיים, והחזירן כשהן נקובין — שהזאב ניקבם. ולא חיישינן שמא היו בהם הנקבים לפני השחיטה, והזאב במקום

הנקבים ניקב. והוא הדין הכא, כשמישמש הטבח בריאה, ויש לתלות את הנקב במישוש הטבח, לא חיישינן שמא היה נקב בריאה לפני השחיטה.

מורנא, תולעת היוצאת מן הריאה, וניקבה - פליגי בה רב יוסף בר דוסאי ורבנן.

חד אמר: קודם שחיטה פריש התולעת מן הריאה וניקבה, ונטרפה.

וחד אמר: לאחר שחיטה פריש מהריאה, וניקבה לאחר שחיטה, וכשרה.

והלכתא: לאחר שחיטה פריש.

שנינו במשנה: רבי שמעון אומר עד שתינקב לבית הסימפונות:

אמר רבה בר תחליפא אמר רבי ירמיה בר אבא: עד שתינקב לסמפון גדול.

יתיב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא. ויתיב וקאמר: אמר רבי מלוך אמר רבי יהושע בן לוי — הלכה כרבי שמעון.

אמר ליה רב הונא לרב אחא: וכי בשמו של רבי מלוך ערבאה, הגר במקומם של הערביים, קאמרת שהלכה כרבי שמעון?

והרי הוא אמר איפכא, אין הלכה כרבי שמעון, קאמר.

כי סליק רבי זירא לארץ ישראל מבבל, אשכחיה לרב ביבי, דיתיב וקאמר: אמר רבי מלוך אמר רבי יהושע בן לוי — הלכה כרבי שמעון.

אמר ליה רבי זירא: חיי דמרי! דאנא, ורבי חייא בר אבא, ורב אסי, איקלעינן לאתריה נקלענו למקומו דרבי מלוך. ואמרי ליה: אי,

האם אמר מר, הלכה כרבי שמעון? ואמר לן: אין הלכה כרבי שמעון, אמרי.

שאל רב ביבי את רבי זירא: ואת, מה בידך? והיינו, כיצד מוכרע אצלך אם לפסוק כרבי שמעון אם לאו!?

אמר ליה רבי זירא: הכי אמר רבי יצחק בר אמי אמר רבי יהושע בן לוי: הלכה כרבי שמעון!

ומסקנת הגמרא היא: ואין הלכה כרבי שמעון!

שנינו במשנה: ניקבה הקבה:

אמר רבי יצחק בר נחמני אמר רבי ארשעיא: חלב שעל גבי קבה — כהנים, שהיו מקבלים מתנות כהונה זרוע לחיים וקיבה, נהגו בו היתר לאוכלו, כרבי ישמעאל, שאמר משום אבותיו שמוותר לאוכלו. ונקט כהנים אגב דבריו של רבי ישמעאל שהיה כהן, והוא הדין שישראלים היו אוכלים אותו.

וסמיניך להתיר, ושאמרו רבי ישמעאל: ישמעאל כהנא — מסייע כהני.

ומבאר הגמרא: מאי היא? היכן מצינו שרבי ישמעאל מסייע לכהנים!?

דתניא [במדבר ו] "כה תברכו את בני ישראל".

רבי ישמעאל אומר: למדנו מכאן ברכה לישראל מפי כהנים.

אבל, לכהנים עצמן שגם הם מתברכים לא למדנו.

כשהוא אומר "ואני אברכם", הוי אומר:

כהנים מברכין לישראל, והקב"ה מברך לכהנים.

רבי עקיבא אומר: למדנו ברכה לישראל מפי כהנים. מפי גבורה לא למדנו. כשהוא אומר "ואני אברכם", הוי אומר: כהנים מברכים לישראל, והקב"ה מסכים על ידם.

והיינו, שלפי רבי עקיבא "ואני אברכם" היא הברכה שמברך הקב"ה לישראל.

והוינן בה: אלא, רבי עקיבא, ברכה לכהנים, מנא ליה?

אמר רב נחמן בר יצחק [בראשית יב] מ"ואברכה מברכך".

ומאי האי דאמרינן, רבי ישמעאל מסייע כהני, והרי גם לרבי עקיבא יש ברכה לכהנים?!

דמוקי לה שהוא מעמיד לברכת כהנים [ואני אברכם], במקום ברכה דישראל, ולא לומד אותה מ"אברכה מברכך" כמו שלומד רבי עקיבא. וברכה שכזאת עדיפה, משום שמתברכים הכהנים יחד עם ישראל.

ודנה הגמרא: רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו שחלב שעל גבי קיבה מותר — מאי היא?

דתניא [ויקרא ג], "את כל החלב אשר על הקרב"

וגו' — להביא חלב שעל גבי הדקין [מעיים], דברי רבי ישמעאל.

רבי עקיבא אומר: להביא חלב שעל גבי הקבה.

ורמינהו סתירה לכך, מהא דתניא, "ואת כל החלב אשר על הקרב", רבי שמעון אומר: מזה חלב המכסה את הקרב, קרום יש עליו, ונקלף הקרום מעל החלב, שאינו אדוק בו. אף כל חלב יש עליו קרום ונקלף, והיינו נמי חלב שעל גבי הקיבה.

רבי עקיבא אומר: מזה חלב המכסה את הקרב הוא תותב, שהרי הוא פרום מעל הקרב כשמלה פרושה, ויש מעליו קרום ונקלף, אף כל חלב שהוא תותב, ויש עליו קרום, ונקלף. למעט חלב שעל גבי הקיבה, שהוא אדוק אל הקיבה.

ותיקשי, שכאן אמר רבי עקיבא כי רק החלב שעל הקרב אסור ולא חלב שעל הקיבה, ואילו בברייתא קמייתא אמר איפכא, שהחלב על הקיבה אסור?!

שלה רבין משמיה דרבי יוחנן: כך היא הצעה של משנה, דהיינו, צודק אתה במה שפרכת, ואיפוך קמייתא. ואימא: להביא חלב שעל הדקין, דברי רבי עקיבא.

והוינן בה: מאי חזית דאפכת קמייתא? איפוך בתרייתא?!

ומשנינן: שאני הכא, בברייתא בתרייתא, כיון דקתני בה "מה חלב", והיינו, כיון שבאנו לדרוש את המקרא, והוצרך התנא דברייתא לדקדק בדבריו, ולומר — למר קרום ונקלף, ולמר תותב קרום ונקלף, תנא דויקא [דהיינו, תנא "דוקנא" הוא, כלומר, שמדקדק בדבריו], ולא תשנה את דבריו מפני תנא דברייתא אחרת.

ומקשינן: אי הכי, דאפכת, מאי האי דקא אמרינן לעיל שנהגו היתר בחלב הקיבה